

Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth: rhwng Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol

Y prif gyfrifoldebau a'r cefndir deddfwriaethol

- Nodir y prif gyfrifoldebau cyllidol mewn perthynas â phwerau treth datganoledig newydd Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol mewn deddfwriaeth, gan gynnwys Deddf Cyfrifoldeb am Gyllidebau ac Archwilio Cenedlaethol 2011, Deddf Cymru 2014, y Papur Gorchymyn: *Bil Cymru: Atebolrwydd a Grymuso Ariannol*¹ (a gyhoeddwyd ochr yn ochr â Bil Cymru yn 2014), a Deddf Cymru 2017. Nodir cyfrifoldebau eraill yn y cytundeb ar y fframwaith cyllidol (Rhagfyr 2016) rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU.
- O dan delerau'r cytundeb ar y fframwaith cyllidol, mae'n rhaid i Lywodraeth Cymru roi trefniadau ar waith ar gyfer llunio rhagolygon annibynnol ar gyfer y trethi datganoledig. Yn unol â hyn, gwnaed trefniant rhwng Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol iddi ddarparu'r rhagolygon annibynnol o refeniw o drethi datganoledig a gaiff eu llunio ochr yn ochr â chyllidebau Llywodraeth Cymru. Ceir manylion pellach am y trefniant hwn yn y Cylch Gorchwyl cysylltiedig.
- Mae Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am ddatblygu polisiau a rhoi pwerau trethu newydd ar waith wrth iddynt gael eu datganoli i Gynulliad Cenedlaethol Cymru. Bydd Llywodraeth Cymru yn rhoi gwybodaeth ariannol reolaidd i'r Cynulliad, Llywodraeth y DU, y Swyddfa Ystadegau Gwladol a'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol sy'n nodi ei chynlluniau ar gyfer trethu, benthyca a gwario a bydd yn sicrhau y caiff derbyniadau alldro o'r trethi sydd wedi'u datganoli'n llawn eu cyhoeddi.
- Yn ogystal â'r trefniant a nodwyd ym mharagraff 2, bydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn parhau i lunio'r rhagolygon economaidd a chyllidol i'r DU gyfan ac adrodd ar gyllid cyhoeddus y DU o bob lefel o'r Llywodraeth, gan gynnwys refeniw o drethi sydd wedi'u datganoli i Gymru. Mae deddfwriaeth a'r cytundeb ar y fframwaith cyllidol yn rhoi hawl i'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol weld unrhyw wybodaeth berthnasol o'r tu mewn i Lywodraeth Cymru er mwyn cyflawni prif ddyletswyddau'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, sy'n cynnwys yr hawl i gael

¹ *Bil Cymru: Atebolrwydd a Grymuso Ariannol*, Mawrth 2014, Cm 8838.

unrhyw gymorth ac esboniadau. Pwyllgor Cyfrifoldeb Cyllidebol y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol fydd yn penderfynu ar unrhyw farn a thybiaethau terfynol a ddefnyddir yn rhagolygon y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ac mewn gwaith dadansoddi arall.

5. Nid yw'r Memorandwm hwn yn gyfystyr â chytundeb cyfreithiol rwymol. Gall llofnodwyr y memorandwm hwn ofyn am adolygiad o'i gynnwys a'r ffordd y mae'n cael ei roi ar waith ar unrhyw adeg.

Diben y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth hwn

6. Mae'r Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth yn nodi'r egwyddorion sy'n sail i'r trefniadau gwaith sydd eu hangen i gyflawni prif gyfrifoldebau Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, gan gynnwys:
 - prosesau rhannu gwybodaeth effeithiol a chydberthnasau gwaith cydweithredol rhwng y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, Llywodraeth Cymru a chyrff eraill sy'n cyfrannu at ragolygon;
 - darparu rhagolygon o ansawdd digonol mewn da bryd er mwyn galluogi Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i lunio cyllidebau yn effeithiol ac yn effeithlon;
 - sicrhau bod rhagolygon yn ddigon tryloyw ac wedi'u hesbonio'n dda fel y gall Cynulliad Cenedlaethol Cymru, Senedd y DU, rhanddeiliaid eraill a'r cyhoedd graffu arnynt a'u cymharu.

Cydgysylltu'r broses

7. Bydd Llywodraeth Cymru a'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn rhannu unrhyw wybodaeth berthnasol sydd ei hangen er mwyn i'r llall gyflawni ei chyfrifoldebau, gan gynnwys rhagolygon cyn mesurau a nodiadau esboniadol. Ni fydd y naill sefydliad na'r llall yn cyhoeddi deunydd a rennir gan y llall drwy'r prosesau cyfnewid hyn heb geisio a chael ei ganiatâd ymlaen llaw.
8. Fel rhan o'r broses datblygu rhagolygon bydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn trefnu cyfarfodydd herio ar gyfer rhagolygon cyn mesurau o drethi datganoledig. Mae'n rhaid i swyddogion Llywodraeth Cymru gymryd rhan mewn cyfarfodydd herio fel sy'n ofynnol gan y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol er mwyn esbonio eu gwaith dadansoddi neu eu rhagolygon. Yn yr un modd, ar gais Llywodraeth Cymru, mae'n rhaid i swyddogion y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol fynd i gyfarfodydd herio a drefnir gan Lywodraeth Cymru. Bydd y ddau sefydliad yn rhannu eu rhagolygon, eu papurau perthnasol a, lle y bo angen, benderfynyddion macroeconomaidd cyn y cyfarfodydd herio.

9. Bydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn cyflawni ei chyfrifoldebau o ran llunio adroddiadau a'u cyflwyno i Gynulliad Cenedlaethol Cymru a Senedd y DU yn ôl yr angen. Wrth wneud hyn, bydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn ceisio darparu gwybodaeth reolaidd sy'n esbonio sut a pham mae ei rhagolygon diweddaraf yn wahanol i'r rhai a gyhoeddwyd yn flaenorol, os yw hynny'n wir. Bydd yr adroddiadau yn ceisio gwella dealltwriaeth y cyhoedd o'r methodolegau rhagamcanu a'r farn a'r tybiaethau sydd wedi'u defnyddio.

Cyfnewid gwybodaeth yn rheolaidd

10. Mae gan y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yr hawl i weld yr holl wybodaeth swyddogol sy'n berthnasol i'w dadansoddiad mewn modd amserol.² Er nad oes i hawl Llywodraeth Cymru i weld gwybodaeth o'r fath yr un sail statudol, bydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, yn amodol ar ofynion cytundebau rhannu gwybodaeth eraill,³ yn ei thro, yn rhannu gwybodaeth lawn ac amserol sy'n berthnasol i ddadansoddiad Llywodraeth Cymru ar draws ei chyfrifoldebau mewn perthynas â threthi Cymru. Caiff gwybodaeth y gofynnir amdani gan Lywodraeth Cymru neu'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol ei darparu o fewn cyfnod rhesymol o amser, yn ogystal ag unrhyw gymorth sydd ei angen i'w deall.
11. Bydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol a Llywodraeth Cymru, a phob corff sy'n eu cynorthwyo, yn sicrhau bod gwybodaeth a rennir yn wrthrychol ac o'r ansawdd angenrheidiol er mwyn i'r naill a'r llall allu cyflawni eu cyfrifoldebau yn foddhaol.
12. Ni fydd gwybodaeth sy'n cael ei chyfnewid yn cynnwys gwybodaeth gyfrinachol am drethdalwyr. Ni fydd angen i Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol na Llywodraeth Cymru gael gwybodaeth gyfrinachol am drethi yn rheolaidd er mwyn iddynt gyflawni eu swyddogaethau. Os gofynnir am wybodaeth gyfrinachol am drethi, sy'n annhebygol o ddigwydd, dim ond os bydd darpariaeth yn llwyr fodloni'r meini prawf ar gyfer ei rhyddhau, fel y'u nodir yn y ddeddfwriaeth berthnasol, y caiff ei darparu.⁴
13. Bydd y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol yn rhannu gwybodaeth am y tybiaethau y mae wedi'u gwneud a'r farn y mae wedi'i llunio mewn perthynas â chostau polisïau Llywodraeth y DU sy'n effeithio ar y rhagolygon ar gyfer y trethi datganoledig â Llywodraeth Cymru. Bydd Llywodraeth Cymru yn rhannu

² Adran 65 o Ddeddf Cymru 2017 ac adran 9 o Ddeddf Cyfrifoldeb am Gyllidebau ac Archwilio Cenedlaethol 2011.

³ Megis y Memorandwm Cyd-ddealltwriaeth rhwng y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, Trysorlys EM, yr Adran Gwaith a Phensiynau a Chyllid a Thollau EM.

⁴ Yn arbennig adran 18 o Ddeddf Comisiynwyr Cyllid a Thollau 2005 ac adran 18 o Ddeddf Casglu a Rheoli Trethi (Cymru) 2016.

gwybodaeth berthnasol am ei chostau polisi ei hun lle mae'r rhain yn effeithio ar y trethi datganoledig, neu unrhyw wybodaeth neu waith dadansoddi am effaith newidiadau polisi ar y refeniw o drethi a gedwir yn ôl i Lywodraeth y DU, â'r Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol.⁵

⁵ Er enghraifft, pe bai Llywodraeth Cymru yn newid cyfradd treth incwm Cymru, byddai hyn yn debygol o ysgogi ymatebion ymddygiadol a fyddai'n effeithio ar refeniw Llywodraeth y DU o dreth incwm a chyfraniadau Yswiriant Gwladol. I gael rhagor o wybodaeth am ryngweithio ac ymatebion ymddygiadol gweler dogfen y Swyddfa Cyfrifoldeb Cyllidebol, *Briefing Paper 6: Policy costings and our forecast*.